

Vypravěč – vysvětlení instrukcí

1 - Příběh vypráví autodiegetický vypravěč.

Autodiegetický vypravěč vypráví tehdy, když je vypravěčem hlavní postava příběhu. Vypráví především svůj vlastní příběh.

2 - Příběh vypráví homodiegetický vypravěč – svědek (vedlejší postava).

Homodiegetický je pojmenování vypravěče, který je součástí příběhu - je jednou z jeho postav. V případě, že je to postava vedlejší (tedy vypráví příběh, kde je hlavní postavou někdo jiný) nazýváme takového vypravěče svědek. Podává svědectví o událostech, které se týkají více někoho jiného, než jeho samotného.

3 - Vypravěč příběhu znatelně straní některé z postav (subjektivní vypravěč).

Jak bude čtenář vnímat jednotlivé postavy a celý příběh, je často na vypravěči. Ten může některé z postav znatelně stranit, někdy i proti ostatním. Má k tomu mnoho prostředků, nemusí ji jen přímo vychvalovat, může například detailně popsat ty události, ve kterých vybraná postava září jako hrdina a ostatní jako zbabělci, a události, kde by to bylo naopak, jen lehce zmínit.

4 - Příběh vypráví nespolehlivý vypravěč (protiřečí fikčním faktům).

Takový vypravěč je ve většině případů homodiegetický (je jednou z postav). Abychom takového vypravěče stvořili, musíme dát čtenářům nějaký signál ve smyslu – dejte si pozor, tady to může být úplně jinak! Můžeme poskytnout nějaké informace o světě příběhu a zároveň o nich vypravěče nechat vyprávět zcela odlišně, můžeme naznačit, že vypravěč je neschopný vyprávět spolehlivě (ztratil paměť, nechápe svět kolem sebe). Často je ale vypravěč nespolehlivý proto, že potřebuje zmanipulovat něčí (zdánlivě čtenářův) názor, například když je vypravěčem zločinec, který se obhazuje.

5 - Příběh vypráví střídavě dva vypravěči, kteří nejsou ve shodě.

Příběh tvoří události. Ty nám ale někdo zprostředkovává. Někdy se vypravěči střídají, a takové střídání může působit různě. Pokud si dva vypravěči protiřečí, mohou mít nejen různé názory na jednu událost, ale také mohou podat jednu událost tak odlišně, že čtenář přesně neví, co se v příběhu stalo. Je to dobrá metoda, jak čtenáře přivést k zamyšlení nad tím, že i v životě máme rozdílné názory a dokonce i svět kolem nás vnímáme každý jinak. Zde můžete nechat vypravěče vyprávět stejné události znova, navazovat jeden na druhého, nebo může vždy jeden komentovat to, co vyprávěl první. Možností je ale více.

6 - Vypravěč komentuje svůj způsob vyprávění (sebereflexivní vyprávění).

Vypravěč především vypráví příběh, podává události, charakterizuje postavy, nechává vystoupit prostor příběhu. Může ale také občas sdělit něco o svém vlastním vyprávění. Proč třeba vypráví příběh na přeskáčku, proč něco líčí zdlouhavě, proč používá určitá slova, jak plánuje postupovat dál. V tu chvíli se příběh zastaví a je tady pouhé vyprávění o vyprávění.